

s dobrými mravy nelze srovnati, ukládá-li se někomu a donucuje-li se někdo, by se v právních svých potřebách obracel na určitou osobu, a to bezpodmínečně, tedy i tehdy, kdyby neměl k ní důvěru, po případě, kdyby to bylo proti jeho zájmům. Že by se to srovnávalo s dobrými mravy, se ani dovolatelka v dovolání nepokusila tvrditi. Nelze srovnávat, jak činí dovolatelka, závazek ohledně zadávání právnických prací s ujednáním ohledně nákupu neb odběru zboží, neboť povaha předmětu těchto ujednání a závazků jest různá. Jest uznávanou zásadou, že omezení ohledně volby co do pověřování ohledně právních prací a vůbec zmocnění, odporuje dobrým mravům. Dokladem toho jest, že udělení plné moci jest kdykoli podle libovůle odvolatelné (§ 1020 obč. zák.). Na věci v projednávaném případě nemění nic okolnost, že ujednání a zadávání právnických prací manželu žalobkyně, bylo pokud se týče mělo, jak tvrdí žalobkyně, býti úplatou za to, že byla žalovaným na ceně za nemovitost a za inventář poskytnuta sleva. Pro tuto okolnost ujednání o zadávání právnických prací manželé žalobkyně a ujednání o smluvní pokutě nepřestalo býti ujednáním proti dobrým mravům.

Čís. 10627.

Účinnost dvorského dekretu ze dne 14. března 1806, čís. 758 sb. z. s. není vyloučena řádně nedoloženým tvrzením, že šlo o trestný čin. Bylo na žalobci, by uvedl skutkové okolnosti, z nichž by bylo lze souditi na trestný čin žalovaného státního úředníka.

(Rozh. ze dne 17. března 1931, R I 85/31).

Žalobce domáhal se na radovi báňského hejtmanství zaplacení Kč 1,600.000 proto, že žalovaný jako zástupce báňského revírního úřadu při šetření ze dne 15. března 1926 u obecního úřadu ve V. k vůli zjištění, zda jímání pramenů k zamýšlenému gravitačnímu vodovodu obce V. lze provést jen v místě žalobcova kutiska, či též jinde, podal na vyzvání předsedy komise posudek, ohledně vyskytování se nerostu i ohledně vykonaných kutacích prací, který podle žalobcova názoru jest v rozporu se skutečností, že tudíž nevykonával svůj úřad podle své povinnosti a že se tím dopustil trestného činu, pro který oznámení bylo postoupeno státnímu zastupitelství, pročež prý žalovaný odpovídá za škodu způsobenou žalobci. K námitce nepřípustnosti pořadu práva s o u d p r v é s t o l i c e žalobu odmítl. D ů v o d y : Podle vlastního žalobcova tvrzení státní zastupitelství neshledalo příčiny, by dále vedlo proti žalovanému vyhledávání k zjištění trestného činu. Žalobce žaluje tudíž žalovaného jako státního úředníka pro jeho úřední výkon, který státnímu zastupitelství nezavdal příčinu k trestnímu stíhání. Podle dvorského dekretu ze dne 14. března 1806 čís. 758 sb. z. s. nelze však státní úředníky žalovati pro jejich úřední výkony u civilních soudů. Proto žalobce nemůže vzhledem na tento dvorský dekret svůj domnělý nárok uplatňovati pořadem práva a námitka nepřípustnosti pořadu práva jest odůvodněna.

R e k u r s n í s o u d zamítl námitku nepřipustnosti pořadu práva. **D ů v o d y :** Rekursu nelze odepřítí oprávněnost. Prvý soud vyhověl námitce žalovaného a odmítl žalobu pro nepřipustnost pořadu práva proto, že žalován jest žalovaný jako státní úředník pro svůj úřední výkon a že žaloba taková podle dvorského dekretu ze dne 14. března 1806 čís. 758 sb. z. s. nepatří před soudy. Stěžovatel vytýká napadenému usnesení, že tento dvorský dekret nevylučuje podání žaloby u řádného soudu, dopustil-li se státní úředník trestného činu, a že se v souzeném případě žalobce domáhá na žalovaném náhrady škody způsobené trestným činem, jehož se žalovaný dopustil. Řečený dvorský dekret nevztahuje se na případ, kde se někdo domáhá na státním úředníku náhrady škody z důvodu jeho trestnosti, třebaže se dopustil trestného činu při vykonávání úřední činnosti, neboť trestný čin není výkonem úředním. Žalobce tvrdí a prokazuje, že žalovaný mu způsobil škodu, o jejíž náhradu žaluje, trestným činem, a proto jest soud povolán k projednání této žaloby. Otázka, zda jde tu o trestný čin a o jaký trestný čin, jest již otázkou meritorní a proto nelze se při řešení otázky přípustnosti pořadu práva odvolávati na výměr státního zastupitelství ze dne 22. července 1930, podle něhož nebylo shledáno příčiny, by se vyhledávání ke zjištění trestného činu proti žalovanému dále vedlo, neboť soud není sice oprávněn rozhodovati o náhradě škody proti státnímu úředníku z jeho úředního výkonu, avšak jest příslušný rozhodovati o náhradě škody, kterou státní úředník způsobil žalobci trestným činem. Věcí žalobcovou ovšem jest, by prokázal trestný čin jím tvrzený. Zda a pokud ze skutkového přednesu žalobcova vyplývá, že tu jde o trestný čin žalovaného a že tímto trestným činem způsobena byla žalobci škoda, jejíž náhrady se domáhá, jest věcí soudního rozhodnutí.

N e j v y š š í s o u d obnovil usnesení prvního soudu.

D ů v o d y :

Po právní stránce shoduje se názor vyslovený v napadeném usnesení s rozhodnutími čís. 7159 a 9424 sb. n. s., na které poukázal i žalobce ve svém rekursu. Jde tudíž jen o to, zda se žalobce podle svého skutkového přednesu domáhá na žalovaném náhrady škody způsobené trestným činem, jehož se dopustil žalovaný. Nestačí pouhé tvrzení, že žalobce viní žalovaného z trestného činu a že spatřuje v jeho jednání trestný čin (podvod), nýbrž žalobce musí uvést skutečnosti, z nichž by bylo lze souditi, zda žalovaného lze skutečně vinit z trestného činu. Pro posouzení věci po této stránce rozhodný jest skutkový přednes žalobcův v žalobě a v zápisu ze dne 13. října 1930. Podle tohoto přednesu podal žalovaný posudek při komisi jako zástupce horního úředu a byl přítomen komisi dne 15. března 1926, kde podal posudek na vyzvání předsedy komise, kterýžto posudek byl vyšším úřadům důvodem, že rozhodly věc proti žalobci. Podle tohoto přednesu zavdal podnět k žalobě především jen úřední výkon žalovaného jako státního úředníka (sr. dekret dvorské kanceláře ze dne 14. března 1806 čís. 758 sb. z. s.). Ovšem

tvrdí žalobce, že posudek a řízení provedené žalovaným jsou v rozporu se skutečností, o niž se žalovaný přesvědčil. Posudku žalovaného vytkl žalobce, že je v rozporu se skutečností. Jaká je tato skutečnost, žalobce nevysvětlil v ten smysl, by se dala z jeho přednesu dovoditi podstata trestného činu. Měl-li na mysli odst. III žaloby, nelze shledati rozpor mezi tímto přednesem a posudkem, což platí i o dalším ústním přednesu žalobkyně, neboť na př. není v posudku vůbec zmínky o kutacích pracích, takže je bez dokladu i tvrzení odst. VII. Šlo tudíž i podle dalšího žalobcova přednesu jen o úřední výkon státního úředníka a nestačí pouhé tvrzení nedoložené dostatečně skutkovými údaji žaloby, že šlo vlastně o trestný čin. Soud musí již z úřadu, tím spíše k námitce žalovaného zkoumati, zda pořad práva jest přípustný, v souzeném sporu hledíc k ustanovení zmíněného dekretu dvorské kanceláře. Pouhým, řádně nedoloženým tvrzením, že jde o trestný čin, nelze vyloučiti platnost tohoto předpisu. Žalobce měl uvést skutkové okolnosti, z nichž by se dalo souditi na trestný čin žalovaného, a potom by se ovšem musil soud zabývatí věcí meritorně, t. j. zkoumati, zda jest skutkový přednes žalobcův správný. Takové skutečnosti žalobce neuvedl, omeziv se jen na tvrzení, že jde o trestný čin, a na vyličení skutečností, z nichž nelze souditi na trestný čin. Pro právní posouzení věci zbývají jen údaje žalobcovy, z nichž jest dovoditi nepřípustnost pořadu práva podle řečeného dvorského dekretu.

Čís. 10628.

Pro aktivní oprávnění k žalobě jest bez významu, že žalobce nepřihlásil pohledávku k soupisu neknihovních pohledávek.

Pokud nebyl pozůstalostní věřitel povinen vyčkati s podáním žaloby podle čl. XLII uv. zák. k c. ř. s., až bude sepsána inventura a skončena pozůstalost.

I na tom, kdo má prý vědomost o zamlčení neb o zatajení jmění (dluhů), lze se domáhati, by, předlože po případě seznam jmění nebo dluhů, udal, co mu o tomto jmění neb o dluzích neb o zamlčení nebo zatajení jmění jest známo, a by vykonal přísahu, že jeho údaje jsou správné a úplné.

(Rozh. ze dne 17. března 1931, Rv I 107/30).

Žalobce, tvrdě, že byl věžitelem zůstavitelovým, domáhal se na vdově po žalovaném, by byla uznána povinnou udati, co jest jí známo o jmění při úmrtí jejího manžela, zejména o hotovosti, nábytku, špercích a cennostech a o zamlčení a zatajení tohoto jmění a předložiti seznam tohoto jmění a vykonal přísahu, že její údaje jsou správné a úplné. *P r o c e s n í* soud prvního stupně uznal podle žaloby. *O d v o l a c í* soud vyhověl odvolání žalované potud, že zamítl žalobu, pokud se domáhala toho, by žalovaná byla uznána povinnou předložiti seznam jmění v době úmrtí zůstavitele.